

Droša mediju telpa Austrumu pierobežā: dezinformācijas izaicinājumi un SEPLP stratēģiskās prioritātes

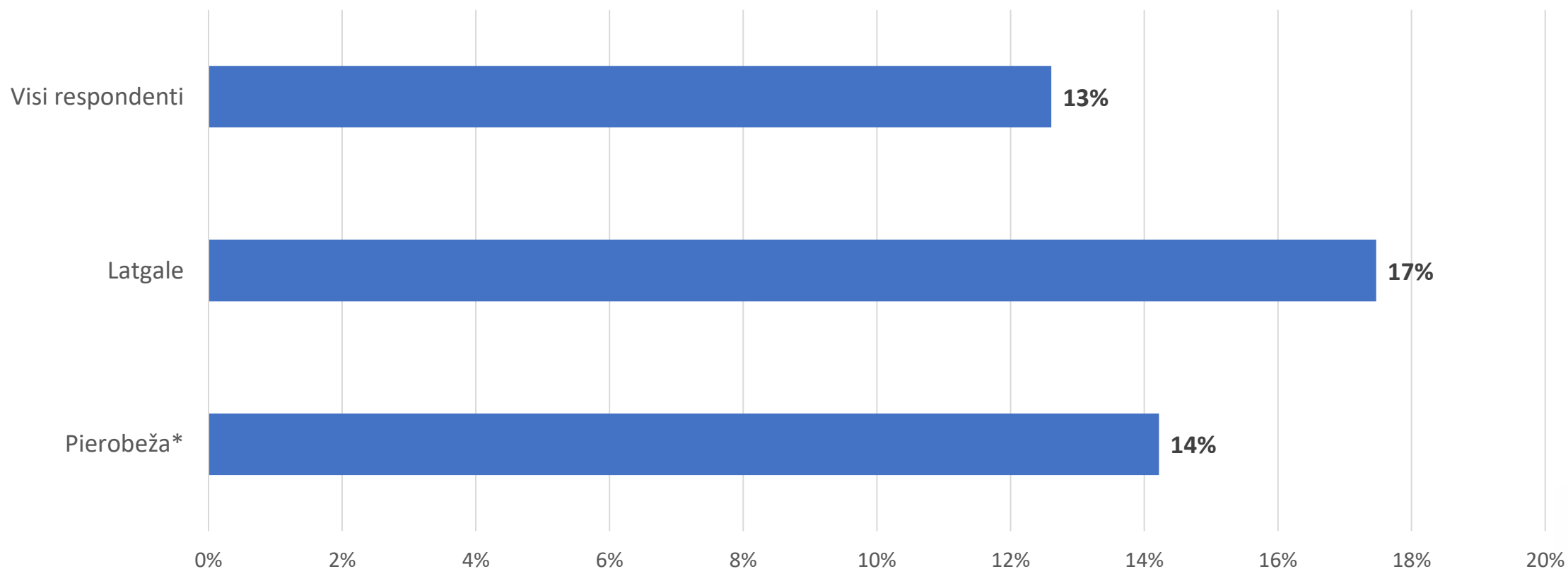
27.04.2026.

Novērojams relatīvi augsts aizliegtu Krievijas TV kanālu patēriņš

2

Vai jūs pēdējo trīs mēnešu laikā esat skatījis Krievijas televīzijas kanālus
(tai skaitā internetā), kuri Latvijā ir aizliegti? (2025)

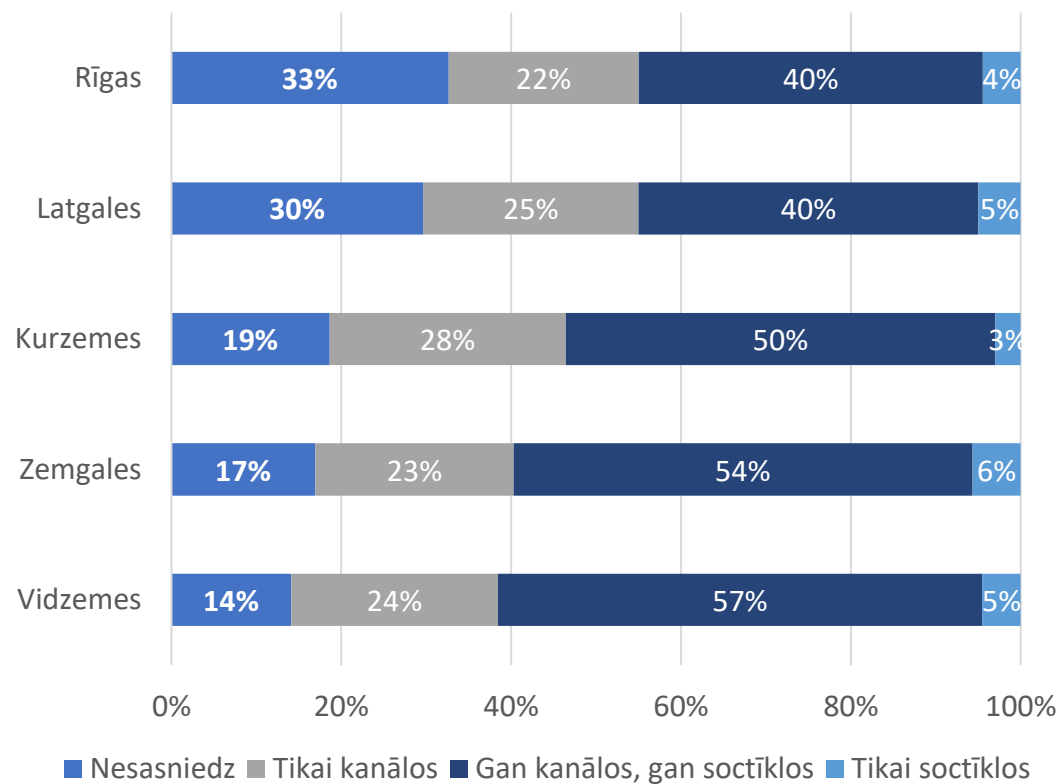
*Alūksnes, Augšdaugavas, Balvu, Krāslavas un Ludzas novadi

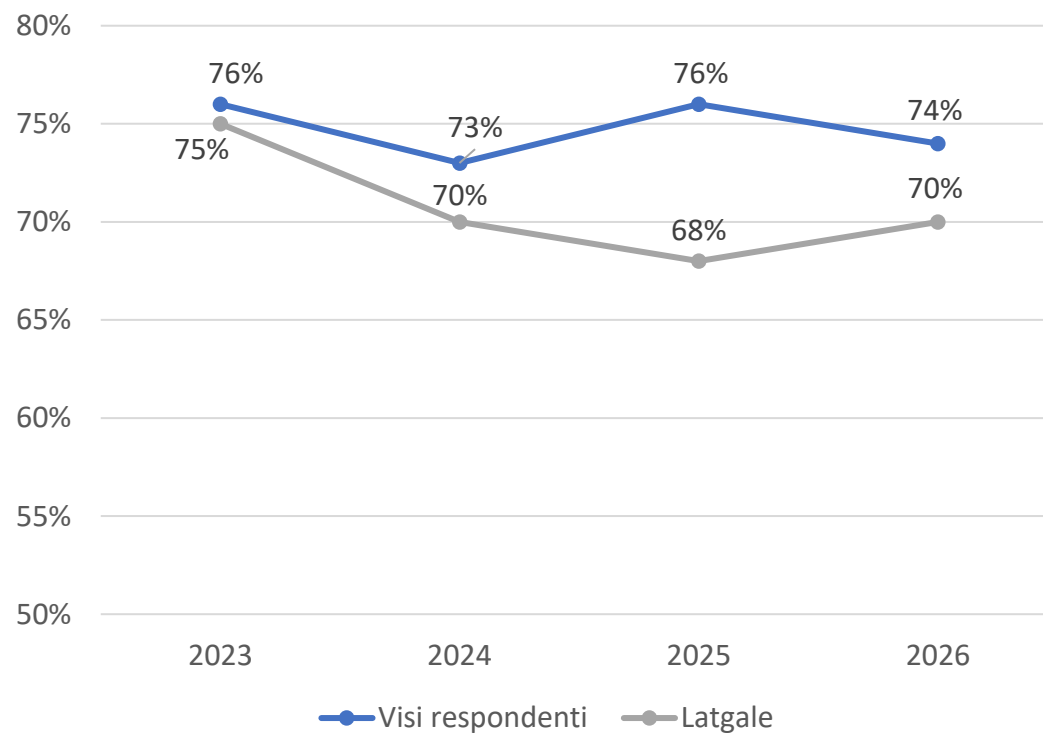
Sabiedrisko elektronisko
plašsaziņas līdzekļu
padome

Latgalē LSM pērn zemākā sasniedzamība no reģioniem

LSM sasniedzamība reizi nedēļā (2026)

LSM sasniedzamība reizi nedēļā (2023-2026)

*«Gadījumos, kad, piemēram, nepieciešams nodrošināt sabiedrības aizsardzību pret propagandu un dezinformāciju, tieši sabiedriskie mediji ir tie, kuru uzdevums ir **sniegt uz faktiem balstītu objektīvu informāciju un skaidrot tās politisko, tiesisko un sociālo kontekstu.**» (33. lpp.)*

Dezinformācija ir daļa no plašākiem informācijas traucējumiem^{1;2}

5

- **Dezinformācija:** Apzināti radīta nepatiesa informāciju ar nolūku maldināt auditoriju
- **Malinformācija:** nepatiesa, nejauši izplatīta informācija
- **Kaitinformācija:** patiesa informācija, kurai ir kaitējošas izmantošanas nolūks
- Krievijas informācijas traucējumu stratēģijas:
 - Polarizācija³
 - Krievu pasaules pārkuma propaganda⁴
 - Vietējo pseidoekspertu daudzinašana⁵

¹ Kapantai, E., Christopoulou, A., Berberidis, C., & Peristeras, V. (2021). A systematic literature review on disinformation: Toward a unified taxonomical framework. *New Media & Society*, 23(5), 1301–1326.

² Humprecht, E., Esser, F., & Van Aelst, P. (2020). Resilience to Online Disinformation: A Framework for Cross-National Comparative Research. *The International Journal of Press/Politics*, 25(3), 493–516.

³ Hellman, M. (2024). *Security, Disinformation and Harmful Narratives: RT and Sputnik News Coverage about Sweden*. Springer Nature Switzerland.

⁴ Mareš, T. (2021). Mass Media Instrumentalization in Foreign Policy of States: Russian Strategic Toolset. No H. Mölder, V. Sazonov, A. Chochia, & T. Kerikmäe (Red.), *The Russian Federation in Global Knowledge Warfare* (lpp. 79–106). Springer International Publishing.

⁵ Zhang, C., Zhang, D., & Blanchard, P. (2024). International Broadcasting During Times of Conflict: A Comparison of China's and Russia's Communication Strategies. *Journalism Practice*, 18(8), 1977–2004.

Intensīvu informācijas traucējumu plūsmu nevar novērst vienīgi ar faktu pārbaudi, atspēkošanu vai medijpratības stiprināšanu

- Faktu pārbaudes efektivitāte ir ierobežota
 - Dezinformācija tiek ražota ātrāk nekā iespējams to atspēkot, un nekas netraucē nepatiesai informācijai sasniegt lielu auditoriju, pirms to pagūst atspēkot^{6;7}
- Personas pasaules uzskatu ir gandrīz neiespējami mainīt, vienkārši piedāvājot vairāk faktu
 - Sazvērestību ideju veidošana ir radoša un bieži patīkama nodarbošanās⁸
 - Faktu atspēkošana un medijpratība ir racionāla un var radīt vilšanos un nepatīkamas emocijas⁹
- Cilvēki nav pasīvi dezinformācijas upuri
 - Viņi aktīvi meklē informāciju, kas atbilst viņu identitātei, izmanto to pašidentifikācijai un lepi to paūž^{10;11}
- Medijpratība var veicināt ne vien kritisku, bet arī cinisku attieksmi pret mediju saturu¹²
 - Tā var veicināt t.s. nepatiesi pozitīvu (*false positive*) dezinformācijas identificēšanu jeb situācijas, kad uzticama informācija tiek maldīgi uztverta par dezinformāciju.¹³
- Daudz lielāka problēma nekā dezinformācija ir neinformētība
 - Daudz vairāk cilvēku nepatiesus uzskatus paūž tāpēc, ka nelieto uzticamus ziņu avotus, nevis tādēļ, ka tie patērē dezinformāciju.^{14;15}

⁶ Elswah, M., & Howard, P. N. (2020). "Anything that Causes Chaos": The Organizational Behavior of Russia Today (RT). *Journal of Communication*, 70(5), 623–645.

⁷ Zelenkauskaitė, A. (2022). *Creating Chaos Online: Disinformation and Subverted Post-Publics*. University of Michigan Press.

⁸ Walter, N., & Tukachinsky, R. (2020). A Meta-Analytic Examination of the Continued Influence of Misinformation in the Face of Correction: How Powerful Is It, Why Does It Happen, and How to Stop It? *Communication Research*, 47(2), 155–177.

⁹ Browne, H. (2025). Down the rabbit hole: Disinformation, conspiracy and enjoyment. *Contemporary Mediterranean*, 4(1), 71–85.

¹⁰ Marwick, A. E., Schnabel, E., McGregor, S., & Schmitt, C. (2026). Disinformation as Cultural Narrative: Conceptualizing Disinformation as Cross-Platform, Identity-Affirming, Cathartic Stories. *Political Communication*, 1–25.

¹¹ Saulītis, A. (2024). Latvijas mazākumtautību iedzīvotāju sabiedrisko mediju lietojuma paradumi un vajadzības. Rīga: Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome.

¹² Mihailidis, P. (2009). Beyond Cynicism: Media Education and Civic Learning Outcomes in the University. *International Journal of Learning and Media*, 1(3), 19–31.

¹³ Altay, S. (2026). Rethinking the problem of misinformation and its solutions. *New Media & Society*, 14614448261428635.

¹⁴ Acerbi, A., Altay, S., & Mercier, H. (2022). Research note: Fighting misinformation or fighting for information? *Harvard Kennedy School Misinformation Review*.

¹⁵ Chan, M., Kuznetsov, D., Yi, J., Lee, F., & Chen, H.-T. (2025). Distributed Discovery of News and Perceived Misinformation Exposure: A Cross-Continent Application of the Resilience to Online Disinformation Framework. *The International Journal of Press/Politics*, 30(1), 277–298.

- Efektīva un atbildīga LSM pamatdarbības nodrošināšana
 - Infrastruktūras atjaunošana un modernizēšana darbības nepārtrauktības nodrošināšanai
 - Programmu un pakalpojumu attīstība, sekojot digitālās transformācijas procesiem un auditorijas ieradumu izmaiņām
- Sabiedriskā labuma vairošana sabiedriskā pasūtījuma izpildē
 - Satura kvalitātes stiprināšana
- Efektīvi mazināt informācijas traucējumus
 - Augsta auditorijas **sasniedzamība**
 - Augsta sabiedrības **uzticēšanās**
- Ņemot vērā Satversmes tiesas 2026. gada 30. marta sprieduma atziņas, **sasniedzamība sabiedriskajam medijam veicināma pamatā caur saturu valsts valodā.**
 - *«Latvijā saliedēta sabiedrība ir veidojama uz latviešu valodas pamata.»*
(24. lpp.)

Latgaliešu valodas lietojums LSM: 2026.gada sabiedriskais pasūtījums

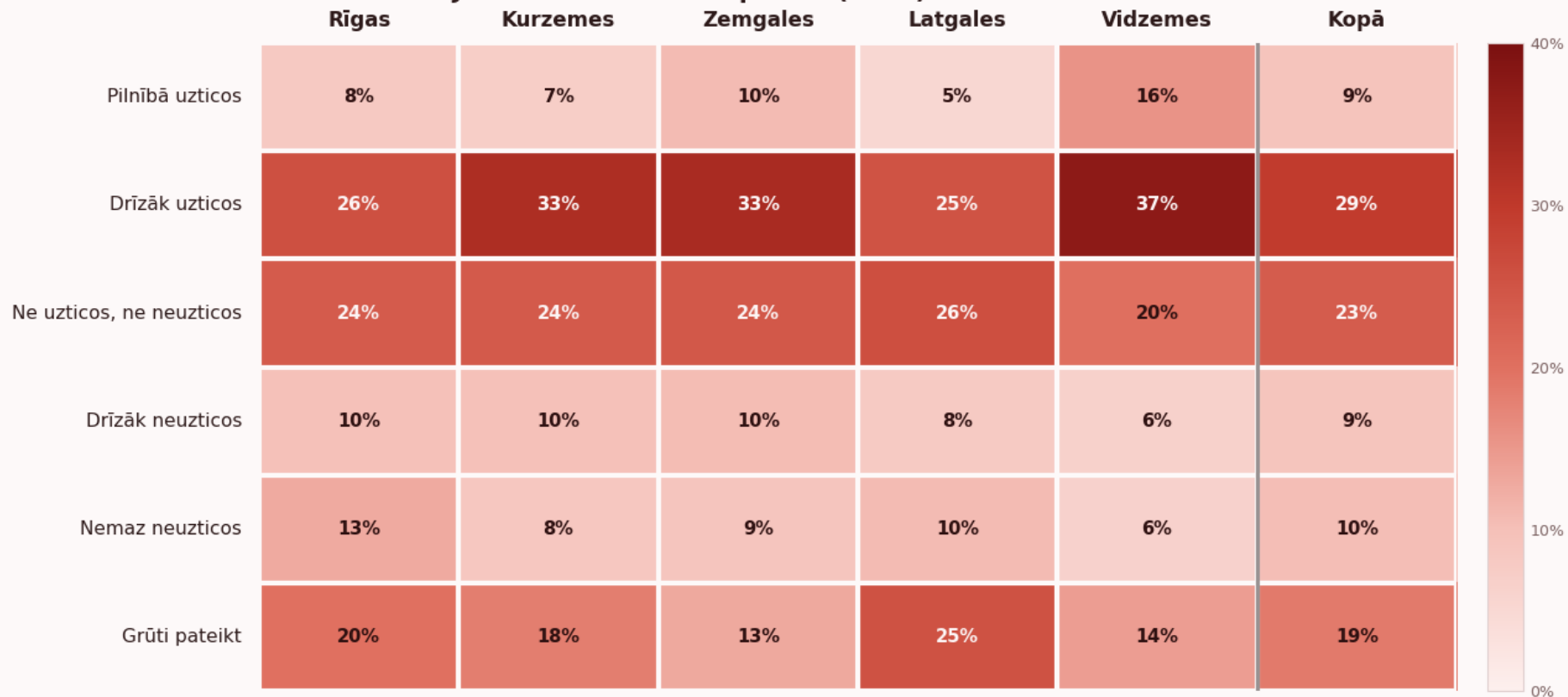
- LSM Latgales studija ir LSM reģionālā bāze, kuras resursus un iespējas izmanto ne tikai lokāla, reģionāla, bet visa LSM satura veidošanas ietvaros.
- LSM Latgales redakcija veido multimediju saturu latgaliešu valodā.
- Plānots izveidot latgaliešu valodas satura producenta amatu, veicinot latgaliski veidota satura attīstību un kvalitāti dažādās LSM platformās.
- Latvijas Radio programmās un digitālajās platformās turpinās līdzšinējie raidījumi un formāti latgaliešu valodā, tostarp LR1, LR2, pasakas, Radioteātra iestudējumi, raidieraksti un digitālo mediju saturs.

	Sasniegtā auditorija 2026.gada 1.ceturksnī (salīdzinot ar 2025. gadu)
 facebook	145 tūkst. nedēļā (+48%)
 Instagram	18,1 tūkst. nedēļā (+240%)
 TikTok	48,5 tūkst. nedēļā (+354%)
 YouTube	0,8 tūkst. nedēļā (+14%)

Uzticēšanās LSM ir SEPLP stratēģiskā prioritāte

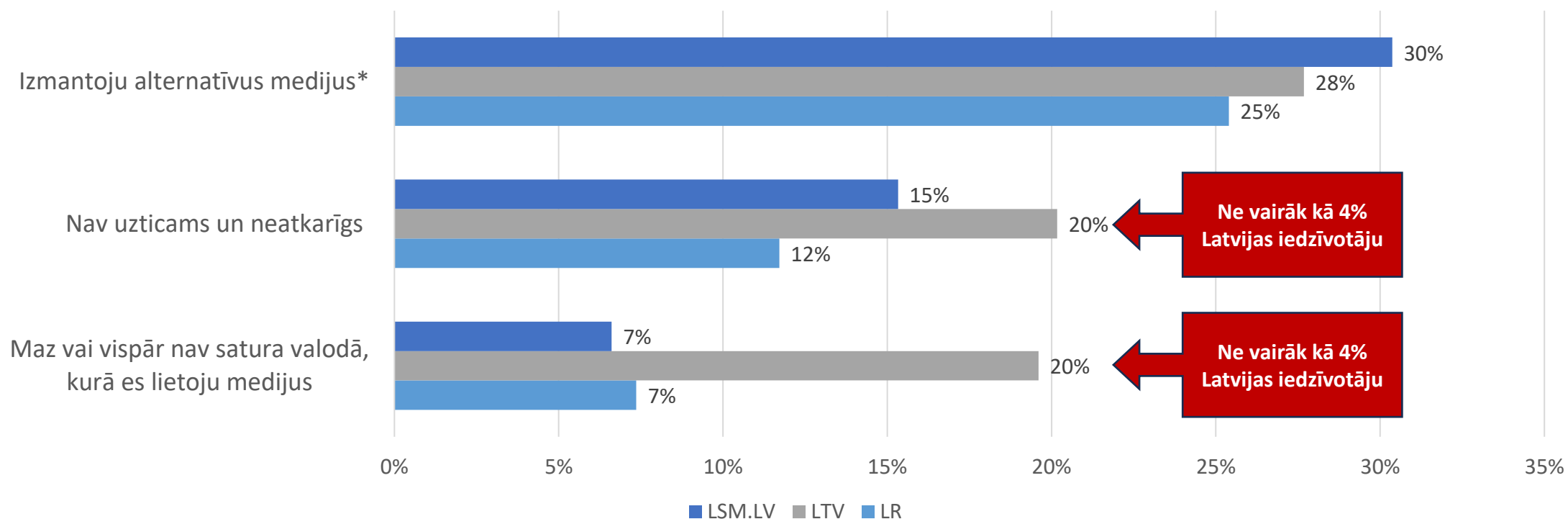
Cik lielā mērā jūs uzticiaties LSM kopumā? (2026)

Neuzticēšanās reti kuram ir iemesls LSM nepatērēšanai

10

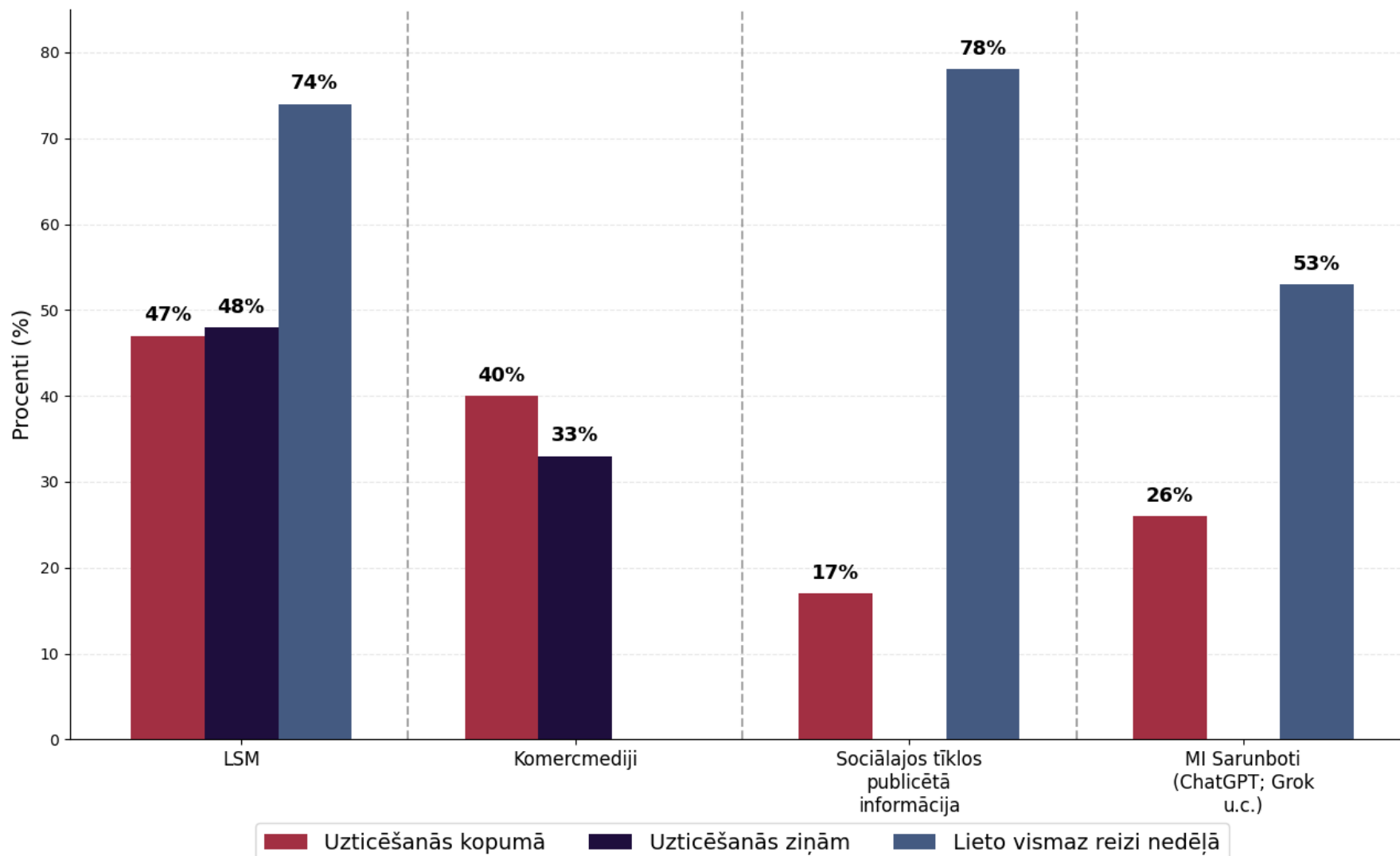
Izlase: Iedzīvotāji, kuri ne biežāk kā reizi pusgadā patērē attiecīgo platformu
(20% Latvijas iedzīvotāju; 2026)

*Es izmantoju alternatīvus informācijas avotus, kurus neveido profesionālas mediju organizācijas - tērētavas (Telegram, Whatsapp u. c.), dažādu organizāciju un personu veidotas tīmekļa vietnes, blogus u.tml., jo tie piedāvā tādu informāciju, kas citur nav pieejama

Palielinās MI sarunbotu ietekme sabiedrībā

Kā cīnīties pret informācijas traucējumiem?

Satura prioritātes

12

- *Sabiedriskā medija sargsuņa funkcija, kas demonstrē sabiedriskā medija neatkarību un profesionalitāti:*
 - “Lai pārliecinātu sabiedrību par savu faktu pārbaudes darbu integritāti, sabiedrisko mediju organizācijām vispirms ir jāpierāda, ka tās ir redakcionāli neatkarīgas.”¹⁶
- *Redakcionālo politiku skaidrojošie materiāli, kas veicina uzticēšanos sabiedriskajam medijam:*
 - “Tā vietā, lai mācītu cilvēkiem atpazīt manipulācijas paņēmienus, varētu būt auglīgāk viņiem izskaidrot paņēmienus, ko žurnālisti izmanto, lai paši pārbaudītu informāciju un radītu augstas kvalitātes informāciju, līdzīgi kā informācija, kas palīdz indivīdiem labāk izprast, kā ziņas tiek veidotas, pārbaudītas un izplatītas (t. i., “ziņu producēšanas zināšanas”).”¹⁷
- *Skaidrojoši kontekstuāla un iekļaujoša informācija par aktualitātēm, kas veicina auditorijas izpratni par sociālajiem un politiskajiem procesiem*
 - “Sociālā neapmierinātība un nevienlīdzība atspoguļojas arī tajā, kā cilvēki uztver medijus un plašāku informācijas vidi – vai viņi jūtas pārstāvēti, vai arī vai viņu bažas pamana plašāka sabiedrība. Un, ja nē, šīs nerisinātās problēmas var pārvērsties par informatīvām ievainojamībām, ko izmanto dezinformācijas kampaņas.”¹⁸
- *Stereotipus un aizspriedumus atspēkojoša informācija par sabiedrības sašķeltību, kas mazina polarizāciju un vēlmi patērēt vienpusēju, bet sev tīkamu informāciju*
- *Tematika, kura vērsta pret naratīviem, kas ietver dezinformāciju un selektīvus faktus*
 - Šogad jo īpaši Saeimas vēlēšanu kontekstā

¹⁶ Horowitz, M., Cushion, S., Dragomir, M., Gutiérrez Manjón, S., & Pantti, M. (2022). A Framework for Assessing the Role of Public Service Media Organizations in Countering Disinformation. *Digital Journalism*, 10(5), p. 853.

¹⁷ Altay, S. (2026). Rethinking the problem of misinformation and its solutions. *New Media & Society*, 14614448261428635.

¹⁸ Hartman, R., Blakey, W., Womick, J., Bail, C., Finkel, E. J., Han, H., Sarrouf, J., Schroeder, J., Sheeran, P., Van Bavel, J. J., Willer, R., & Gray, K. (2022). Interventions to reduce partisan animosity. *Nature Human Behaviour*, 6(9), 1194–1205.

Kas teikts Satversmes tiesas 30.03.2026. spriedumā?

- *Īpašos apstākļos pie mazākumtautībām piederošo personu informētība, pat ja attiecīgā mazākumtautības valoda Latvijā plašsaziņas līdzekļos ir pašpietiekama, ir jo īpaši nepieciešama, lai šīs personas ar sabiedrisko mediju starpniecību iegūtu objektīvu un neatkarīgu informāciju, kas ir nozīmīga valsts drošības kontekstā. (35. lpp.)*
- *Informācijas sniegšanai mazākumtautību valodās jābūt samērīgai ar valsts drošības apdraudējumu, mērķetai un pamatotai ar objektīvu nepieciešamību. Turklāt minētais pienākums pildāms tādā veidā, lai patiesi netiktu apdraudētas un mazinātas latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas funkcijas. (35. lpp.)*

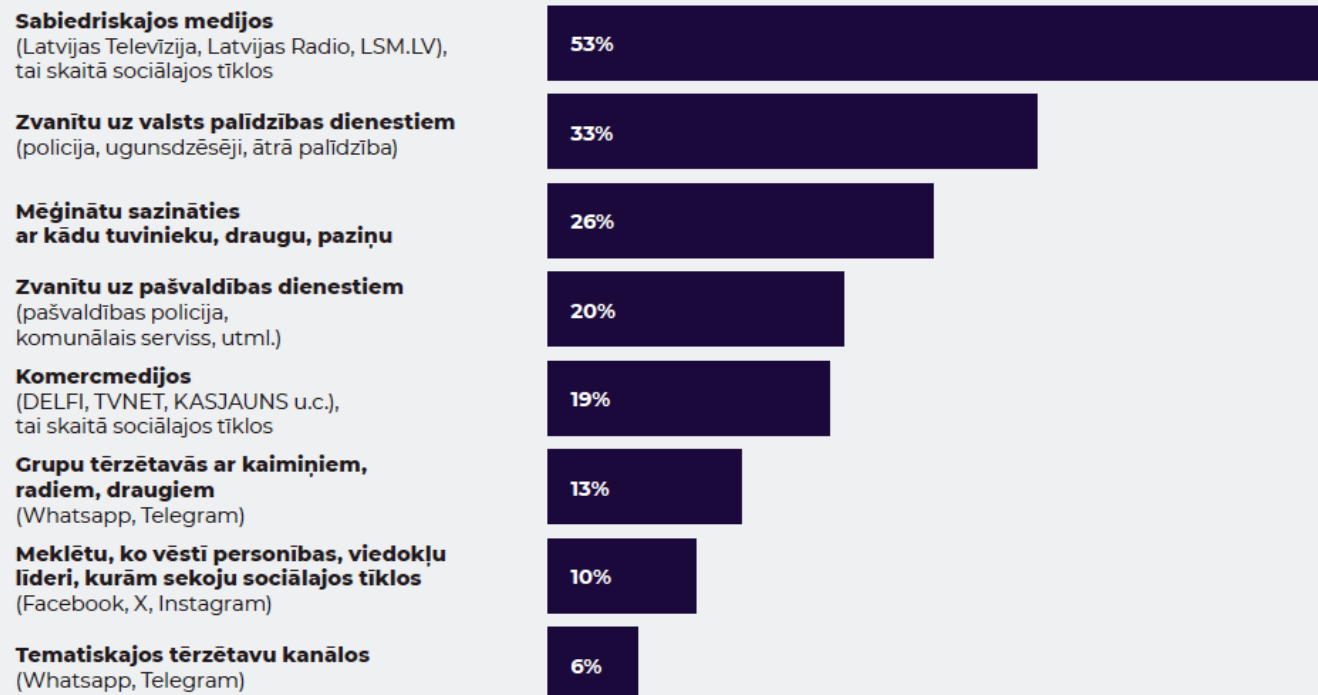
SEPLP rīcība

- Šogad uzsākta jauna pieeja mazākumtautību satura veidošanā, kas ir pamatā saskanīga ar Satversmes tiesas atziņām minētajā spriedumā par mazākumtautību valodu sabiedriskajos medijos.
- Satversmes tiesas sprieduma atziņas tiks ievērotas, strādājot pie sabiedriskā pasūtījuma plāna sagatavošanas 2027. gadam.
- Satura veidošana svešvalodās turpmāk jāpamato pēc skaidriem kritērijiem, ņemot vērā valsts valodas statusu, vēsturisko mazākumtautību valodu aizsardzību, valsts drošību.

56. Ja Latvijā notiktu kāda ārkārtas situācija (piemēram, trauksmes sirēnas, milzīgi vētras postījumi, sprādziena vilnis), kur jūs mēģinātu noskaidrot drošticamu informāciju, kas notiek un kā rīkoties? Lūdzu atzīmējiet trīs svarīgākos informācijas avotus!

Visi iedzīvotāji

Paldies par uzmanību!

